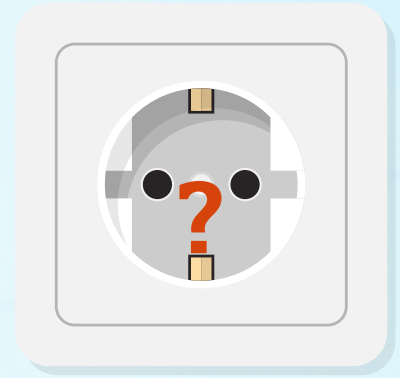

Netcongestie: Elk project start met de energievraag

Door: Bouwstenen

Tegenwoordig start ieder bouw- of verbouwproject van een school met vragen over het energieverbruik. Dat was vroeger wel anders. Ook scholen met een aansluiting kunnen er niet zonder meer vanuit gaan dat ze in de toekomst elektriciteit geleverd krijgen of aan het net kunnen terugleveren.

Het elektriciteitsnet van Nederland is overbelast. Ook op school gebruiken we steeds meer elektrische apparaten en wekken we steeds meer duurzame energie op. Door deze grote hoeveelheid elektriciteit die het elektriciteitsnet moet verwerken, ontstaat er file op het net, oftewel netcongestie. Dit zorgt overal in het land voor veel problemen.

Energieleverancier dreigt met afsluiting

Levering onzeker

In een aantal regio's speelt het probleem rondom netcongestie al een paar jaar. In andere regio's sinds kort. Maar inmiddels hebben we overal in het land met netcongestie te maken. Gevolg is dat scholen geen nieuwe of zwaardere

aansluiting op het net kunnen krijgen. Ook zijn er voorbeelden bekend waarbij de energieleverancier dreigt met afsluiting van het net of een dwangsom bij een hoger stroomverbruik dan gecontracteerd. En wie weinig stroom verbruikt loopt het risico dat de overcapaciteit wordt ingenomen. Daarbij wordt het terugleveren van energie steeds lastiger. In 2023 sloeg één van de vijftien zon-installaties regelmatig uit bij teruglevering omdat het net het niet aan kon. We kunnen er dus allang niet meer vanuit gaan dat er altijd energie wordt geleverd.

Veel anders en onduidelijk

Als gevolg hiervan lopen nieuwbouwprojecten vertraging op, of ze moeten anders worden uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland. Dat kan leiden tot extra kosten voor extra maatregelen en minder inkomsten voor teruglevering van energie. Veel betrokken scholen en gemeenten hebben nog geen idee hoe het probleem van netcongestie op te lossen, blijkt uit een online kennisbijeenkomst van Bouwstenen voor Sociaal op 26 maart 2024.

Veel is ook nog onduidelijk. Gemeenten hebben bijvoorbeeld een wettelijke verplichting voor het huisvesten van onderwijs in het primair- en voortgezet onderwijs. Maar

hoe moet dat als er geen aansluiting kan worden verkregen? Wie is dan verantwoordelijk en wie moet eventuele meerkosten betalen? Netcongestie kan er ook toe leiden dat de wettelijke verplichtingen rond energie en klimaat niet haalbaar zijn en duurzaamheidsdoelen niet worden bereikt. Ook de vraag hoe zal worden omgegaan met subsidies, verkregen voor energiematregelen, is onzeker.

Vooral gekozen voor accu's

Praktische oplossingen

Omdat maanden tot jaren wachten op de juiste elektriciteitsaansluiting in veel gevallen geen realistische optie is, wordt naarstig gezocht naar oplossingen. Meestal wordt daarbij gekozen voor het inzetten van batterijen (accu's) en andere oplossingen in combinatie met een kleinere aansluiting, blijkt uit de eerder genoemde Bouwstenen-bijeenkomst. Maar er wordt ook wel gekozen voor het langer gebruiken van een bestaande gasinstallatie of het tijdelijk inzetten van aggregaten en andere minder milieuvriendelijke oplossingen. In Zwolle hebben ze het ketelhuis van een oude school laten staan om de naastgelegen nieuwe school mee te verwarmen. In Eindhoven is een Dumava-subsidie uitgekeerd omdat het gebouw ten tijde van de oplevering

in principe gasloos kon functioneren. De gasinstallatie die vanwege netcongestie nodig was om het pand te verwarmen werd na oplevering aangesloten. Ook worden weleens meerdere kleine aansluitingen gebruikt of herverdeeld als een school met bijvoorbeeld kinderopvang en een gymzaal meerdere adressen heeft. Dat lukt niet overal.

Flinke uitdaging

De uitdaging zit hem vooral in het fors reduceren van het energieverbruik, het aftoppen van de pieken en het stabiliseren van het elektriciteitsnet door stroom van het net af te nemen in de goedkope uren. Tegenwoordig start ieder project met vragen over energielevering en energieverbruik. Daarbij valt nog wel het een en ander te leren van bijvoorbeeld het ‘passief bouwen-principe’, dat ook bij scholen kan worden toegepast en een rol kan spelen bij het verminderen en afvlakken van het energieverbruik. Daarbij kan natuurlijk worden geventileerd en kunnen materialen worden gebruikt die warmte opnemen en weer afstaan op het moment dat het nodig is.

Werken met winterwaarde helpt ook

Besparen

Het helpt ook om te werken met een winterse waarde voor de binnentemperatuur. Voor de zomer kennen we die ook. Die schrijft bijvoorbeeld voor dat het in een gebouw maximaal 150 uur warmer mag zijn dan 35 graden Celsius. Een wintervariant werkt volgens hetzelfde principe. Zo kun je afspreken dat de binnentemperatuur maximaal 150 uur onder de 20 graden Celsius mag komen. Dat betekent ‘s winters een stevige besparing op je energie én een besparing op je installatiekosten omdat de installaties kleiner kunnen blijven én een lagere belasting van het net.

Prioriteit bij aansluiting

De netbeheerder mocht tot voor kort geen onderscheid maken in wie wel en geen aansluiting op het net krijgt. Om hier verandering in te brengen heeft de Autoriteit Consument en Markt (ACM) op 17 april 2024 een codebesluit prioriteringsruimte transportverzoeken in de Staatscourant gepubliceerd. Dit codebesluit maakt het voor netbeheerders mogelijk om voorrang te geven aan congestie-verzachters’, waaronder accu’s (categorie 1), veiligheid, waaronder politie, defensie, waterveiligheid (categorie 2) en basisbehoeften zoals ziekenhuizen, woningen, afvalbeheer, onderwijs en openbaar vervoer (categorie 3). Het primair, voortgezet, speciaal en middelbaar beroepsonderwijs krijgt wel voorrang. Het hoger en universitair onderwijs niet omdat ze niet onder de startkwalificatie (leerplicht) vallen, motiveert AMC haar besluit. Netbeheerders zijn vanaf 1 oktober 2024 verplicht om in congestiegebieden het prioriteringskader te gebruiken, maar eerder mag ook.

Meer informatie

Op de website van Bouwstenen wordt gewerkt aan een informatiepagina over netcongestie. Heeft u informatie of een praktijkvoorbeeld waar anderen van kunnen leren? Dan ontvangen we die graag.

Netcongestie

Verduurzamen in 7 stappen

Ervaring met maatregelen

